DÉPOT LÉGAL
LE DIRECTEUR GERANT.

SỐ 939 NĂM THỨ MƯỜI MỖI SỐ 5 XU 丙子年 十月十一日 NGÀY THỨ BA 24 NOVEMBRE 1936

TIẾNG-DÂN

La Voix du Peuple

GIÁ BÁO
ĐÔNG-PHÁP | NGOẠI-QUỐC
Một năm [illegible] | [illegible]
Sáu tháng [illegible] | [illegible]
Ba tháng [illegible] | [illegible]
Mua báo phải trả tiền trước.
Thư và mandat gửi cho M. TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN. — Ai đăng quảng-cáo, việc riêng xin thương lượng trước.

Chủ-nhiệm kiêm Chủ-bút: HUỲNH-THÚC-KHÁNG
Quản-lý: TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN

BÁO-QUÁN
[illegible], đường Công-Ái, Huế
Giây-thép nói: số [illegible]
Giây thép: TIENGDAN HUE

Ngăn miệng dân như ngăn nước sông.
(Thiệu-mục-Công)

Ngôn-luận tự-do ở Đông-dương

Gần đây ở Thượng-nghị-viện Pháp có đề-khởi sự sửa đổi luật báo-giới. Ngày 12-11-36, liên-đoàn báo giới thuộc-địa Pháp có mở bữa tiệc do quan Tổng-trưởng thuộc-địa Moutet chủ-tọa có cả các quan Toàn-quyền tới dự. Ông Moutet tuyên-ngôn rằng:

« Về việc báo-giới cần cho được tự-do hoàn-toàn, chánh-phủ không nên trách-cứ những lời công-kích xác-thực của họ, chỉ buộc một đều là không phạm đến nền trật-tự chung và quyền-lợi chung....»

Ở trong Nam liên-đoàn báo giới ta cũng có bày tỏ ý-nguyện báo-giới với quan Thống-đốc Pagès về vấn-đề ngôn-luận tự-do mà ngài hứa sẽ lưu-tâm xét điều yêu-cầu ấy.

Thế là «ngôn-luận tự-do» đã thành một vấn-đề quan-hệ cả ở chính-quốc và thuộc-địa, cái vấn-đề do sự nhu-cầu của thời-thế và hoàn-cảnh thôi thúc mà các nhà cầm quyền cùng các nhà thức-giả Tây Nam đã lưu-ý nhiều, không phải là chuyện viển-vông nữa.

Từ quan Toàn-quyền Robin bãi tòa Kiểm-duyệt lại đây, nghề làm báo có đỡ công hơn trước nhiều, cái ơn ấy các nhà báo quốc-văn xứ nầy vẫn không khi nào quên; song luật làm báo xứ nầy vẫn còn y-nguyên như trước, nhứt là luật Varenne lại càng bó buộc, bất kỳ ai muốn ra tờ báo, cho phép hay không tự quyền chánh-phủ, có giấy phép mới được ra báo mà cái giấy phép đó, muốn thu lại khi nào cũng được. Còn nói đến cái cớ, nếu như có ý thổi lông tìm vết thì dẫu cho nhà cầm bút gìn giữ thế nào cũng khó thế phòng trước.

Bởi vậy nên sau đã bãi tòa Kiểm-duyệt rồi mà trong làng báo cũng có những tờ không tránh khỏi tội nầy lỗi khác, bị thu giấy phép, hoặc đình bản có kỳ hạn v. v...

Làm báo ở đời nầy — dầu là nhà báo chân-chính không có lòng trục lợi như nhà thương-mãi — song đều cần-yếu là sự sống của tờ báo, không khác gì các nghề khác, nào nhà biên-tập, nào người thông tin, nào thợ sắp chữ và nhà in, tiền giấy tiền mực, tiền phát-hành nầy nọ... tất phải có vốn, không thể không ăn chi uống nước lã mà làm ra tờ báo được. Vậy mà một cái tin sét đánh thình lình, hoặc thu giấy phép, hoặc đình-bản có kỳ hạn, tự chánh-phủ chỉ tốn một tờ giấy đánh máy, mà về bên nhà báo, bị cái nạn đó, bao nhiêu người sống về nghề viết và nghề in trở thành thất-nghiệp, bạn đọc, bạn đăng quảng-cáo dở dang nửa chừng..., sự thiệt hại không thể kể xiết, chưa nói vốn liếng đi đời là khác nữa, nguy hiểm cho nhà ngôn-luận biết bao!

Năm mươi năm về trước, người minh đối với tờ báo, còn giữ thái-độ lãnh-đạm, người làm báo vẫn mới học đòi, mà phần đông nhân dân chưa rõ tờ báo quan thiết với đời sống mình là thế nào. Ngày nay thì không phải thế nữa; bao nhiêu người có học, nếu không phải toàn là người làm báo chính danh thì cũng có nhịp viết bài, thông tin, hoặc trực-tiếp hoặc gián-tiếp, mà trong dân gian dầu nơi ngỏ hẹp hang cùng, xó rừng góc biển — như dân quê xứ Trung-kỳ — có việc oan khuất gì cũng từng đã kêu ca trên tờ báo. Vậy, đối với cuộc trị an trong xứ về các phương-diện mà nhận rằng chánh phủ với nhân dân không cần thông hiểu nhau thì chả nói làm gì; bằng như cần thông hiểu nhau thì ai cũng phải nhận báo-chí là một cơ-quan rất cần thiết — dầu chưa nói được là quyền thứ tư (4ème pouvoir) như ở xứ văn-minh — cũng cần thiết như các cơ-quan trên cuộc trị-an, không thể thiếu được, mà đều đáng chú ý hơn nữa là do thời thế nhu-cầu mà xuất-hiện, nói cho rõ báo-chí là con đẻ của hoàn-cảnh xã-hội vậy.

Đã là con đẻ của hoàn-cảnh xã-hội, cùng đi với không-khí Âu-hóa, cùng đi với phong-triều chung trên thế-giới, tức đã theo công-lệ tiến-hóa mà ngày một bước lên. Mở đường cho nó đi tức là hợp với thời thế, bằng ngăn lại thì không sao tránh khỏi cái nạn «tức nước bể hơi».

Thế là cuộc Pháp-Việt hợp-tác hiện thời, «ngôn-luận tự-do» đã thành một vấn-đề. Anh em báo giới trong Nam đã có lời yêu cầu, mà báo giới Trung-Bắc cũng đồng một nguyện-vọng cần-thiết ấy. Đời sống nhà ngôn-luận cũng như đời sống các nghề nghiệp khác, Tiếng-Dân xin biểu đồng tình với báo-giới trong Nam mà hô lớn rằng:

Báo giới quốc-văn chúng tôi ngày nay chung một nguyện-vọng là yêu-cầu được hưởng cái luật chung như báo giới bên chính-quốc.

T. D.

TIẾNG DÂN KÊU

Thu tiền Vệ nông ngặt hơn sưu thuế!

Chúng tôi dân làng Kim-khê, giáp Ông-la, huyện Nghi-lộc (Nghệ-An), kể là người nhiều có cả thảy 20 mẫu ruộng ở gần một ngọn sông con, tựu trung chỉ có 5 mẫu hằng năm thường bị ngước mặn ngâm, còn các mẫu khác thì độ 15 năm hoặc 20 năm mới bị một lần, và cũng có mẫu không hề bị ngâm bao giờ.

Năm nay nhà nước có đắp một đường bàn ngay cửa sông ấy, các làng có ruộng dọc theo sông đều phải chịu tiền; riêng về làng chúng tôi, không biết hương lý ký nhận với quan thế nào, mà nay có giấy sức bắt nộp cả thảy là 88$! Chúng tôi thấy vậy, liền đi hỏi các làng lân cận, như: Thượng-xá, Mỹ-xá, Xuân-tình, Xuân-áng v. v. (là những làng có ruộng dọc sông và phải đóng góp) thì họ nói chỉ phải nộp mỗi mẫu trong ngoài một đồng. Vậy mà làng chúng tôi theo số bạc trên, thì mỗi mẫu phải nộp gần 5$, nặng hơn các làng khác nhiều quá!

Chúng tôi đã có đơn kêu ở quan trên, chưa được quan trên thẩm xét, thì tối ngày 30 tháng 9 ta, có một người lính lệ ở huyện về sùng với bào lý áp thu số bạc trên rất là eo ngặt, nào đánh chưởi dọa nạt, nào cùm kẹp đủ thứ, và ai đem tiền tới nộp, thì cáo ông chiết ngay lấy mỗi đồng một bào, nói để làm tiền phi tổn (?). Giữa lúc chúng tôi ai nấy đều nổi không tiền kiệt, mùa gặt chưa kịp, mà thấy thu tiền một cách cấp bức như thế, ai nấy đều hoảng hồn, lo chạy suốt đêm mới được gần nửa số bạc; còn một nửa nữa, chúng tôi đương mong nhờ các quan trên soi xét lại mà bớt bớt đi cho, để được hưởng sự quân bình như các làng khác; nếu cứ lấy cho đầy đủ số bạc 88$, thì chúng tôi chịu thiệt thòi hơn các làng khác, thật là phiền khổ biết chừng nào!

Các nhà có ruộng:
Là người ký tên và điểm chỉ

2 người lên máy chém

Lư-văn-Ngà can tội giết người ở Cao-man, bị án đày ra Côn-lôn. Ra đây, Ngà có giết một người tù, nên bị án tử hình. Sáng 12 Novembre, Ngà đã lên gươm máy đền tội tại Saigon.

Lại sáng 15 Novembre, Võ-văn-Nay, can tội giết 3 mẹ con chủ nợ, cũng đã lên gươm máy tại Bến-tre (Nam-kỳ).

Gâu cắn người!

Hôm 13 Novembre vừa rồi, bà Kiểm Nhuận, làng Yên-hòa (làng nầy cách núi Đại ngàn chừng 4km), tổng Cự lâm, huyện Nghĩa đàn (Nghệ an), lúc một giờ chiều đi thăm nương gần cạnh nhà, bỗng dâu 1 con gấu mẹ và 1 con gấu con rượt đuổi theo, bà hoảng chạy và ngã lăn ra, con gấu mẹ nhảy đè lên trên mình bà cắn rất [illegible], bà bị thương, trên mặt thì mất cả da, lòi xương hàm răng, còn chân tay thì bị mất da đứt cả gân.

Hồi lâu, người làng hay, đem dao mác đến đánh đuổi, mẹ con gấu mới chịu đi.

Lúc thân nhân đem bà ấy về nhà, xem bệnh tình nguy lắm, chẳng biết có chữa khỏi được không.

L. T.

CHUYỆN ĐỜI

Tưởng không nên gieo mầm « học làm quan » vào nào trẻ con

Chuông-mai có một thằng cháu 10 tuổi bà con người bạn 12 tuổi đi học, ngoài chăng giấy mực sách vở cần đáng cũng giấy dầu bao vở, ngoài bìa đàn nhiều v. v. thành thường thấy chúng sắm có vẻ đài mang quần áo đẹp cùng đi rước hoặc đưa các quan với chẳng bạn nó, theo lệnh thầy truyền. Mỗi lần chúng đi rước đưa như vậy, về nhà chỉ trêm trề việc đó với mẹ nó, trông bà thích lắm, đến đổi ba bữa mà cần chuyện cùng người.

Ở, đi học được vào trường đã là sự mong, đi theo lời thầy bảo, chúng bạn sao thì nó phải vậy, Chuông-mai không để ý đến làm chi, chỉ biết là chúng nó lấy sự đi dự cuộc đưa rước đó làm vui thích hơn sự học.

Mới rồi, kỳ hội đồng dân biểu thường niên ở Bắc-kỳ, trong khi các ông nghị bàn bạc về sự học, có ông nghị Nguyễn-Lê xin: Nhà nước đừng bắt học trò các trường làm cờ đi đưa đón các quan mỗi khi có một vị quan đến hay đi vì làm thế mất thì giờ của trẻ.

Quan chánh nhà học chánh trả lời: việc ấy là tùy ý học trò, nếu nay viện không muốn thì ngài sẽ xin với quan thống sứ từ đi các tỉnh từ nay đừng có nữa.

Chuông-mai đương xem chuyện trên, thì vừa có ông bạn đến, nhân cùng nói chuyện và đưa cho bạn xem. Ông bạn nói;

Về việc học trò bỏ đi rước đưa các quan nói « tùy ý học trò » như lời quan học chánh thì có oan cho học trò. Vì thầy buộc phải cầm cờ đi, học trò không đi không được kia. Câu nói « mất thì giờ » như ông nghị Lê cũng chưa đủ; còn một đều đáng để ý hơn nữa là gieo cái mầm « học làm quan » vào cái nào trẻ con nữa kia!

— Thế nào?

— Thì bác thử nghĩ: Trước kia về thời đại khoa cử, ba năm mới có một khoa thi, thỉnh thoảng mới có cuộc tiếp đón rước quan Nghè quan Cử, mà dân gian còn hâm mộ tột bực, kẻ có con cho đi học, ao ước học đặng thi đỗ làm quan, mà chính học trò ấm vở đi tới trường cũng ôm mối kỳ vọng đó, thành ra cái không khí « học làm quan » bao bọc trong học giới. Ngày nay sự đón đưa tiếp rước nơi nào cũng có, không chỉ quan Tây, đến quan Nam cũng thế, mà chính bọn học trò bé đó, tự thân cầm cờ đi dự cuộc, thì cái mầm làm quan, in sâu vào trong cái nào non đó sâu sắc biết bao!

Chuông-mai cho lời bạn nói có lẽ, bạn lại nói tiếp:

— Cái mê mộng đi truyền « học làm quan » cần người minh, gần đây nhờ ngọn triều « Âu hóa » đã giảm bớt một ít. Chính các nhà đại chính trị Pháp đã khuyên;

« Người Nam nên xu về đường thực nghiệp, không nên ôm cái nào « học làm quan ».

« Các sở công dùng người có ngạch, không chỗ dùng được nhiều người, học làm quan mà không chỗ làm, thêm ra một lớp thất nghiệp, một hạng người thất vọng... »

Cái quan niệm « học làm quan » ngày nay đã không thích, mà ở các nhà trường có bày cuộc « trẻ con cầm cờ đưa rước quan » rõ là một đều « thuyền xuôi lái ngược ».

Nhân lời người bạn nói trên nhắc cho Chuông-mai nhớ lại một chuyện trong Hán thư:

Quản - Ninh với Bạ-Hâm, 2 người bạn ở một nhà cùng học. Một bữa nghe người ngoài ngõ có vị quan đi qua, xe ngựa rầm rộ, Bạ Hâm đương học, bỏ sách chạy ra ngõ xem. Bạ Hâm vào, Quản-Ninh tuyệt giao, nói: Giàu sang ta mình làm lấy, đi dòm rình của kẻ khác sao?

Đều tiện câu chuyện cái thế mà nhân cách hai người ngày sau khác ma: Quản Ninh sau thành người cao sĩ, danh tiếng muôn đời đều khâm ngưỡng. Còn Bạ Hâm đều làm tôi nước Ngô, sau sang Ngụy thờ Tào-Tháo làm những việc « gió vua, bẻ Hậu phi », làm chuyện đê hèn vô lượng lắm.

Đi dòm cái bề giàu sang của kẻ khác, khiến cho tâm thuật hèn mạt, rồi sau việc gì cũng không từ, thường không nên gieo cái mầm « học làm quan » vào nào trẻ con và những chuyện « rước quan đưa quan » là phải.

Chuông Mai

Mẹ kêu oan cho con về sự chết ức trong vụ kiện đất

Bản báo nhận được bức thơ của một người mẹ tỏ nỗi ức tình của người con chết vì một vụ kiện đất, lời lẽ thảm thiết, đáng g nguyên văn, mong nhà đương cuộc minh xét nỗi oan cho kẻ gần. L. T. S.

. . .

«Vĩnh-lộc, le 16 Novembre 1936

« Tôi là Trần - thị - Thiện, quán làng Hồ-nam, tổng Hồ-nam, huyện Vĩnh-lộc, ngụ làng Nhân-lộ, tổng Cao-mật, huyện Vĩnh-lộc, tỉnh Thanh-hóa, xin nhờ quí báo đăng cho tôi một việc oan như sau này:

« Nguyên sinh thời chồng tôi là Mai-văn-Đôn có một đám đất ở, rộng ước hơn 2 sào tại làng Nhân-lộ; đem một phần trong đám đất ấy bán cho Bạch-thị-Nguyện, trưởng hoành theo trong văn khế, lấy cái nhà thờ của chúng tôi và cái bờ rào làm giới hạn; được là lâu thị Nguyện lại bán lại cho Trần - văn - Sinh, quán Bắc-kỳ cũng ngụ làng Nhân - lộ. Ngày năm ngoái, nhân nhà thờ của chúng tôi đổ nát rỉ đi, mẹ con chúng tôi đi làm ăn vắng, tên Sinh làm nhà lấn sang đất nhà thờ ấy. Tháng 8 ta năm ngoái con tôi là Mai-văn-Tích có đơn kiện tên Sinh về việc ấy tại sở Vĩnh-lộc. Tháng 10 ta năm ngoái, Quan huyện Vĩnh-lộc thời chánh phó tổng và lý hương làng Nhân-lộ, làng Cao mật đến nhà tên Sinh xét lại 2 cái văn khế và đo đất, thì trong văn khế của chồng tôi bán, tên Sinh đã tẩy cạo và xóa chữa trưởng hoành khác trước, còn văn khế của thị-Nguyện bán thời tên Sinh đã sang thay giấy tin chỉ (papier timbré) mà so điểm chỉ của thị-Nguyện thời không đúng. Cứ thị-Nguyện khai nguyên khế không xóa chữa thế nào, cái văn khế của thị bán viết bằng giấy ta chớ không phải giấy tây. Quan huyện đã xét ra là tên Sinh mưu với tên Đỗ-văn-Vinh là tá tả mà thặng cái và mạo tả văn khế, nên ngày mùng 8 tháng 3 ta năm nay sức đòi con tôi, cựu lý trưởng hai người Phạm-thái-Bình và Nguyễn-văn-Điềng cùng tên Sinh, tên Vinh, thị-Nguyện đến huyện nghe tuyên án: tên Sinh 1 năm tù, tên Vinh 6 tháng tù, không được nạp thân.

«Không Biện vì tên Sinh to chạy thế nào mà đến tháng 6 ta năm nay, quan huyện lại đòi con tôi vào bắt ký giấy giao đất cho tên Sinh; con tôi không chịu ký. Sau cùng quan huyện lại cho tên Sinh khai rằng thất lạc văn khế để quyết chiếm lấy đất của chúng tôi. Con tôi đã đưa đơn đến Tỉnh Tòa kêu về việc ấy, song đã lâu ngày không thấy tin tức chi cả, mà quan huyện cứ đòi hỏi con tôi luôn, bắt giam mấy lần, tha rồi lại bắt, bắt rồi lại tha.

«Không ngờ con tôi lấy sự mất đất từ đường làm oan ức lắm, nghĩ hèn không thể nào chống lại với tên Sinh là tay giàu có quỷ quyệt có tiếng ở vùng nầy, nên đến ngày 25 tháng 9 ta vừa rồi nó uống thuốc độc thế nào không biết, đau đớn, vật vã cho đến ngày 26, tôi mời thầy thuốc chữa suốt ngày ấy không khỏi; đến sáng ngày 27 nó gọi tôi và vợ con nó mà giao lại bốn bức tuyệt mệnh thơ và một cái đơn kêu oan ở tỉnh cho nó giết ở trong mình, sau một lúc thời nó chết.

« Tôi có đi trình báo thời quan huyện ngài đi vắng; thầy lại mục bắt bỏ và không nhận đơn, chúng tôi phải đưa đơn về Tòa kêu, đến ngày 29, có quan Docteur tới mổ và khám biên rồi cho mai táng.

«Tôi nghĩ thân tôi già nua lại chịu tàn tật, vợ nó hèn yếu, ba đứa con mọn, nhà cửa nghèo đói, không biết trông cậy vào đâu, tình cảnh rất là thê thảm, vậy đã đưa đơn về tòa tỉnh và bộ Tư-pháp để kêu oan, mong rằng quan trên minh cứu cho chúng tôi được khỏi nỗi oan ức nầy. Chúng tôi được trên ơn vô cùng.

«Trần-thị-Thiện điểm chỉ»

LẠI KHÁM PHÁ RA MỘT LÒ LÀM SÚNG LẬU NỮA

Mới đây ở Tuyên-quang (Bắc-kỳ), nhà chức trách có khám phá được một lò đúc súng lậu. Nay trong Nam, tại làng An-thuận, tỉnh Bến-tre, sở Liêm phóng cũng có khám phá được một lò đúc súng lậu nữa.

Năm người là Lý, Hưng, Thơ, Tam, Thiết đều bị bắt, vật liệu bị tịch hết.

QUAN TỔNG - TRƯỞNG THUỘC-ĐỊA GIỮ LỜI HỨA

Một toán lính Lê-dương rút về Pháp

Trong nhịp lộn xộn mấy năm trên (1930-31) vì cuộc trị an mà chánh phủ bảo hộ có phái các đội quân «Lê-dương» sang đàn áp; đã vài năm nay nền trật tự trong xứ đã bình phục như thường, mà những mối ác cảm do những đạo lính đặc phái ấy gieo trong dân gian, hiện nay nhắc đến ai cũng rùng mình về vết đau xót kia.

Theo báo *Công-luận* (ngày 14-11-36): « Cách đây quan Tổng-trưởng Thuộc-địa Moutet có tiếp một đoàn đại-biểu học sinh Việt-Nam ở Paris đến xin ngài để ý gấp đến sự cải cách ở Đông-dương, thì ngài nói:

« Đạo binh Lê-dương sẽ bị đòi về. Tôi biết rằng việc nầy sẽ gặp sự chống chối của nhiều vị quan võ, song tôi trối kệ...».

Lời nói ấy ông Moutet đã giữ đúng.

Chiều hôm 12-11-36, chiếc tàu « Sơn tây » ở Bến vào Saigon có chở 290 lính Lê-dương (Légion étrangère), hơn 15 vị quan võ và 13 viên đội không vợ con. Tính chung cả gần 320 người trong đạo Lê-dương rút về.

Tàu ấy ngày 15-11-36 thì nhổ neo về Pháp...»

Ân xá tù chánh trị và rút lính Lê dương, 2 đều quan Tổng-trưởng Moutet hứa, đã thấy thực hành, dân chúng ta đương trông những việc khác.

X.

Xét nhà và đòi hỏi

QUẢNG-NAM. — Hôm 5-11, quan chánh sở Liêm phóng Faifo cùng người thư ký đến xét nhà Nguyễn-Trác (tức Thiều) ở Hà-thanh (Điện-bàn). Xét không có gì, song ông Trác bị điệu về sở mật thám hỏi, với tờ báo « Le travail »

Vài bữa sau, lại có giấy đòi Ng.-đức-Soạn ở Ai-nghĩa (Đại-lộc).

Đến hôm 17-11, lại xét nhà Trịnh quang-Xuân ở Phong-nhị và đòi cô Trần-thị-Kỳ ở Phong-nhứt (Điện-bàn).

Mấy người kể trên, hỏi xong đều cho về cả. May phúc!

Có lẽ vì «phong trào « Đông-dương đại hội» mà nhà chuyên trách để ý đến đám tù chính trị được tha chăng?

« Mất cơm là ngờ cho đứa đói » cũng tội cho đứa đói nhỉ!

Đ. Đ.

Tại Bắc kỳ cũng sẽ phạt kẻ trữ hàng chờ lên giá để bóp nghẹt

Ngăn ngừa bọn buôn đầu cơ lên giá hàng, ở Bắc-kỳ trước khi quan Toàn quyền thi hành ở Đông-dương đạo sắc lịnh của quan Thống-lĩnh Pháp ký ngày 7 Octobre 1936, quan Thống-sứ cho rằng chưa đủ, vì sắc lịnh ấy chỉ phạt kẻ buôn đầu cơ từ 6 ngày đến 1 tháng tù và 100 đến 500 quan tiền là nhẹ, nên ngài truyền cho các quan ở các tỉnh biết rằng ngoài sắc lịnh kia, còn có thể chiếu theo điều 309 trong Hình luật Bắc-kỳ, phạt nặng luôn cả kẻ tích trữ hàng hóa để đợi giá cao mới bán.

https://tieulun.hopto.org

LUẬN-ĐÀN

Tình cảnh chánh-trị-phạm sau khi được ân-xá về xứ

Từ chính phủ Hình dân bên Pháp lên cầm chính quyền, ông Moutet làm Tổng trưởng bộ Thuộc địa, có ban lệnh ân xá mà toàn xứ Đông dương ta, bọn chính trị phạm được hưởng cái ơn khoan hồng ấy lần lượt về xứ kể có hàng trăm, hàng ngàn, không phải là ít.

Không nói nguyên nhân đắc tội trong nhịp lộn xộn mấy năm về trước, lọt trong có kẻ oan kẻ không; chỉ nói vì cái nạn chung trong xứ mà những người đã vương vào lưới tội đó, đành phải ôm lòng đau đớn, bỏ xứ sở, xa cha mẹ, lìa vợ con anh em, chen mình vào trong ngục rừng xanh đất đỏ, góc biển chân trời, xác việc nặng nề, gởi tánh mạng dưới ngọn roi bằng sắt của cha bác lính gác, người rải qua đời đã đành, nhưng người còn ngấp ngói, không tự biết có mang cái sống sót mà về xứ sở thấy cha mẹ vợ con không? Tình cảnh rất là đau xót!

Đương giữa tình cảnh đau xót ấy mà bất nhiên được cái tin trên trời rơi xuống cái «độp»: được ân xá! được cho về! rõ là trời mở cửa. Tấm lòng vui mừng biết bao! mà cái đặc ân đó không đời nào quên được.

Tuy vậy đời người là cái kiếp khổ mênh mông, không có bờ bến, ở hòn núi này buồn, trông sang hòn núi bên kia cho là cảnh vui, mà khi bước chưn đến hòn núi kia lại có cảnh buồn khác đã chực sẵn. Tình cảnh anh em được tha gần đây và hiện nay cũng chung cái lệ ấy.

Hiện ân xá được về kể có cả ngàn mà người được hưởng cái ơn đặc biệt đại xá như người vô tội được tự do đi lại làm ăn, vẫn là số ít, mà những người còn mang cái hạn «quản thúc» cùng «tình nghi» chiếm cả số nhiều, nhứt là ở dưới quyền coi sóc của tổng lý thì rõ khổ làm sao!

Đã được mang cái đời sống về xứ, vẫn mang ơn khoan hồng của chính phủ; song có những đều rõ ràng cho chánh phủ soi xét là cái đời sống trước ngày chưa bị tội với cái đời sống sau ngày được tha mà bị quản thúc, khác nhau thế nào:

1) Người còn cha mẹ anh em giữ nhà cửa lại, nay về có chỗ nương dựa; đến những người sau khi ở tù hoặc bị tịch biên, hoặc cửa nhà suy sụt, nay về không có chỗ chui đụt.

2) Ở tù vẫn cực khổ, song không lo cái ăn; nay về phải mang cái gánh «lo làm ăn để sống», mà động đâu bị ngăn trở đó.

3) Không ai sống một chốc được, tất có giao thiệp với kẻ khác: mua mối phải xuống biển, đốn củi phải lên rừng, cần dùng vật gì trên đời sống mà tự mình không thể làm được, tất phải mua đổi với kẻ khác; mà đi cách làng tổng phải xin phép bảo lý lại bắt nhật bắt khoan, ngăn trở trên đường sống không ít cái khổ nầy ở Nghệ-an, Quảng-nghĩa đã có người bị lụy. TIẾNG-DÂN có đăng.

Đó là kể lược, chớ cái khổ cho những người đã mang bộ tiết tha, đến ngày nay nhớ nước đã chi lối ấy cho, mà vì cái cớ rắc rối nói trên, thành ra một quái vật trong xã hội, không ai dám gần mình, mà mình có đi tới đâu cũng sợ làm lụy cho họ là khác.

Gần đây thấy có tờ thông tư của bộ Tư pháp, nói cách nới quyền hạn cho hạng người «bị quản thúc» (đi đâu xin phép khai nghề nghiệp thì được đi), nghe cũng hở lòng đôi chút, mà thực ra ở dưới cái ách «quản thúc» của mấy bác làng, nào có được thế!

Chánh phủ đã làm ơn, mong làm ơn cho trọn, tha hẳn 2 chữ «quản thúc» cho phần đông người đã hưởng cái ơn ân xá, được đi lại làm ăn dễ dàng, ai có phạm tội thì có luật «tái phạm» càng nặng kia.

Mong tiếng kêu nầy thấu đến nhà đại chính trị suy xét.

Một người được tha

Độ 6000 thợ mỏ đình công

Hôm 14 Novembre, độ 6000 thợ mỏ ở Cẩm-pha thuộc tỉnh Quảng yên (Bắc-kỳ) rủ nhau đình công, không ai đi làm hết. Đình công đây cốt xin thêm tiền công, vì tiền công phát không đủ tiêu đối với lúc các hàng hóa đều lên giá nầy.

Được tin, quan Thống sứ phái quan Thanh tra lao động tới an ủi, và sở mỏ hứa tăng thêm mỗi ngày mấy xu và cho gạo 2 ngày ăn không mất tiền.

250 xe thồ mộ đình công

Sớm mai 13 Novembre độ 250 chiếc xe ngựa ở Biên hòa (Nam-kỳ) đều rủ nhau đình công cả thảy. Họ nói vì không chịu nổi với đạo lệnh mới của quan chủ tỉnh Biên hòa, nên đình công yêu cầu sửa đổi thế nào cho.

Tranh đấu Ping-pong

Ngày lễ Trường-hy của Nam-phương Hoàng-hậu vào ngày 30 Novembre nầy, sẽ có cuộc đấu Ping pong của phụ nữ tại hội Quảng trị.

Người dự không mất tiền và phải ghi tên trước ngày 28 Novembre tại bộ Công tác.

Thơ nặc danh! Vu báo! Vì sao có chuyện vu báo luân thường?

Cái lối «thơ nặc danh» vu báo nầy nọ, ở xứ ta thường xảy ra, nhưng thỉnh thoảng khi làng nầy, khi tổng nọ, chớ không hề trong một làng một xóm mà phát hiện luôn luôn như làng Hạ-nông, thôn Biện-bàn (Quảng-nam) mà ký giả thuật dưới nầy:

Kể từ năm Bảo-đại thứ 5 (1930) đến nay (1936), trong 5, 6 năm, chỉ ở làng đó xảy ra chuyện tra xét do «thơ nặc danh» vu báo có đến 6 lần, mà lần nào nhà chuyên trách đến xét, người cái vật tang vu (như cờ đỏ v. v.), không có gì khả nghi cả, nhưng nhân tâm cũng lấy làm lo ngại. Xin kể:

1/ Tháng 3 năm Bảo-đại thứ 4 (1930) có bức thơ nặc danh do ký Lê-văn-Đồng mật báo phao cho nhà Đinh Hoành, Đinh Võ «tự hiệp liêm ngâm mua đồ bất qui».

2/ Năm Bảo-đại thứ 8 (1933), có lá cờ đỏ đề 5 chữ Hán «Hạ nông công hương đảng» bỏ trong phong thơ nặc danh báo tòa.

3/ Năm Bảo-đại thứ 9 (1934), có thơ nặc danh báo nhà Đinh Hựu cả dân kỳ xin giảm thuế.

4/ Năm nay (1936), ngày tháng 7 ta, có đơn nặc danh mạo tên lý trưởng và hương kiểm báo nhà Thương chánh phao cho nhà Đinh Hựu trữ thuốc lậu.

5/ Cũng trong tháng ấy có đơn mật báo nói con cháu nhà Đinh Hựu quản tự diễn võ và chứa những giấy mực chánh trị.

6/ Tháng 9 vừa rồi vào đêm ngày 11, trong vườn nhà Đinh Hựu, trước miếu thổ thần có treo một cây cờ đỏ đề 2 chữ «Cọng đảng», hiện đem báo tại nha phủ Điện bàn. Quan phủ lưu ý khám xét vụ nầy, có trát số 5677 dòi viên hào cùng làng xuống khai, chưa rõ quan xét ra sao.

. . .

Trong một làng mà sự vu báo vu tang kế tiếp xảy ra — nhứt là nhà Đinh Hựu — trong 6 lần kể trên, hiện lần cuối cùng còn đương tra xét, còn 5 lần trước, do nhà chuyên trách xét ra biết rõ là chuyện hiệp hiềm phao vu; mà lần thứ 1 (thơ nặc danh vu cho Đinh Hoành, Đinh Võ mua đồ v. v.) quan tỉnh xét ra là thơ chửi của lý trưởng Ng. Cảnh vì sự kiện mà vu hãm bọn kia, nên lý Cảnh bị cách chức thu triện.

Theo dư luận miền ấy thì lý Cảnh tuy bị cách chức mà vẫn là một tay cường hào, dân làng lại kiện lần nữa, nên sự phao vu trên toàn do sự thù riêng oán chạ gây ra.

Cái lối phao phẩn mà chứng cớ đã rõ ràng, mong quan trên trừ mối tệ ấy cho lương dân khỏi bị lụy.

Người biết rõ

GƯƠNG CỰU NỮ GIỚI

NẾU NHƯ CÁI GÁNH «VỢ HIỀN MẸ LÀNH» CÒN LÀ CHỨC PHẬN CỦA NỮ GIỚI MÀ KHÔNG TỪ CHỐI ĐƯỢC, THÌ CỰU NỮ GIỚI TA ĐÃ CÓ NGƯỜI TREO CÁI GƯƠNG SÁNG ẤY, MÀ

BÀ PHAN-BỘI-CHÂU

LÀ MỘT.

QUYỂN SÁCH «BÀ PHAN-BỘI-CHÂU» NÀY, THUẬT LƯỢC SỰ BÀ CÙNG BÀI VĂN, CÂU ĐỐI ĐIẾU TANG BÀ (NHIỀU CÂU HAY), ĐỌI LÀ LƯU MỘT CÁI GƯƠNG VỀ CỰU NỮ GIỚI.

Nhà in TIẾNG-DÂN xuất-bản
Giá 0$15
Cước gởi thường 0$02. Recommandée 0$12

Đại hội đồng kinh tế lý tài đã khai mạc

Sớm ngày 13 Novembre, Đại-hội-đồng Kinh tế lý tài Đông dương đã khai mạc tại Saigon, trong tòa Đốc-lý.

Quan Toàn quyền Silvestre tới chủ tọa lễ khai mạc.

Ông Tissot, nghị viên lớn tuổi có đọc bài diễn văn. Quan Toàn quyền có đáp lại.

San bàn ban trị sự, gồm có:

Nghị trưởng: M. Mazel, nghị viên phòng kinh tế lý tài Pháp ở Trung kỳ.

Phó nghị trưởng: M. Gallean, Phó nghị trưởng phòng thương mãi Nam-kỳ và hội viên Hội đồng quản hạt và Lê-văn-Phúc dân biểu Bắc-kỳ.

Thư ký: 2 ông Cambet và Thương công Thuận, đều nghị viên phòng thương mãi Nam kỳ.

Về việc Việt kiều bị bắn chết ở Xiêm

Về việc nầy đã đăng T. D. số vừa rồi. Nay ông Phạm-Tá Dân biểu Bắc kỳ có gởi thơ tố cáo viện Dân biểu, xin Chính phủ can thiệp. Lại có gởi cho viện Dân biểu Trung kỳ một bức điện cũng xin can thiệp.

Chi cuộc hội Nhân quyền ở Hanoi cũng có một hội viên xin ông hội trưởng và ban trị sự xét rõ việc ấy.

Lại ông Võ đình Tảng dân biểu Trung kỳ, ngày 20-11-36 cũng có đánh điện xin quan Toàn Quyền Silvestre can thiệp.

Hạ giá tiền đánh giây thép chúc mừng

Kể từ 14 Décembre đến 6 Janvier 1937, những giây thép thường (voie câble) hay là giây thép gió (voie radio) gởi chúc mừng về lễ Noel hay đầu năm tây, mỗi chữ sẽ hạ giá xuống 1/3. Đánh điện nầy ít nhứt là 10 chữ. Điều ấy dẫn tới nhà giây thép nơi hạt người nhận lãnh trước ngày 24 Décembre, cũng sẽ giữ lại đó, đến ngày lễ mới đưa đi.

Kết quả cuộc xổ số tombola của hội Croix-Rouge

HUẾ. — Ngày 15 Novembre, hội Hồng-thập-tự Trung-kỳ (Croix-Rouge) có tổ chức buổi chợ đêm, có xổ số tombola. Kết quả những số trúng như dưới: (Ai trúng thì đem vé tới nhà bà thống soái Frech, hội trưởng hội Hồng-thập-tự ở đường Brière mà lãnh đồ).

12	860	915	1404	1921	2438
26	871	918	1449	1933	2442
31	894	934	1451	1934	2445
40	924	935	1462	1942	2512
44	934	937	1466	1962	2538
59	951	938	1478	1987	2653
67	954	960	1494	1995	2701
87	957	983	1512	1996	2755
118	981	988	1518	2022	2792
151	985	990	1528	2080	2803
187	987	998	1541	2096	2805
201	988	1038	1550	2121	2817
240	971	1083	1553	2136	2816
242	981	1111	1622	2190	2817
286	987	1117	1662	2202	2819
281	993	1123	1663	2221	2823
339	702	1168	1666	2253	2831
333	716	1169	1674	2280	2835
397	724	1181	1728	2324	2836
410	725	1183	1730	2327	2846
417	731	1189	1746	2338	2850
503	733	1256	1785	2340	2855
508	760	1271	1806	2355	2856
512	809	1280	1829	2377	2904
519	830	1303	1834	2385	2941
523	833	1305	1843	2398	2942
526	836	1318	1853	2404	2993
532	876	1376	1885	2410	
545	886	1383	1888	2420	
559	909	1403	1917	2428	

VIỆC TRONG NƯỚC

Một bọn trộm bị bắt

THỪA-THIÊN. — Ở huyện Phú vang, ở miền duyên hải, thường có một bọn trộm cắt bằng đêm vào các vườn, phá hại cây cối hoa màu, như khoai, sắn, mía, hành, cải, mướp, đậu v. v., có khi cũng đào vách khoét ngạch đâm lành thật là khốn khổ. Mới đây tổng Xuân thiên đã tóm được bọn ấy cả 8 đưa giải tại huyện, quan bắt tổng giam, dân lấy làm mừng.

H. T.

Bọn trái mùa!

THANH-HÓA. — Kể ra ngoài ba tháng không mưa, ruộng vương nứt nẻ lên cấy chỗ lấy được thì hạt lép. Không nhà binh, lớp họp, cũng có ruộng thì cấy lúa cứ đúng trơ như cây hương đen, bóc tẹp, giả cho que-điêm thì cháy ngay, rồi là cái bọn trái mùa xưa nay chưa từng có!

Về bọt Thạch Thành, Vĩnh lộc, Tân định, Cẩm thủy, lúa 10 phần mất hết 7, 8. Hạt Vĩnh lộc cho đắc bắt thần mà chả thấy linh nghiệm!

Mọi năm đến độ nầy đã có nhiều lúa sớm, dân quê đã tiếp nhập đi gặt, mà năm nay thời đồng ruộng vắng tanh, có một đôi nơi cấy lúa được gặt, thì điều chữ thân nhân nay mai thân nhân ra bắt từng bông một, chứ cũng không có thóc thẹ nhà hái.

Thiết tưởng sự mất mùa nầy sẽ có ảnh hưởng đến việc trị an, vì đói, ở sinh nhiều trộm cắp.

Đối với tình cảnh nầy rất trông Chính phủ cho lập hội đồng để đi điều tra cho rõ tình hình mà trừ phương cứu giúp.

B. th. k.

Nghe quan hiểu

QUẢNG-NAM. — Ngày 4-11, đúng 10 giờ, quan Sứ và quan Tổng đốc về phủ Điện bàn, đã có giấy báo trước, nên thân hào và dân đến hầu hiểu khá đông. Quan Tổng đốc bắt đầu nói: Từ nay về sau, cứ 3 tháng quan Tỉnh và quan Sứ đi hành hạt một lần, để gần bảo dân nói chuyện. Ngài thay lời quan Sứ hiểu ba điều:

1) Chào các người có xem báo, biết Bảo hộ Chánh phủ Pháp đã thành lập, trong Chánh phủ đó có ba đảng: 1) Hình dân, 2) Cấp tiến, 3) Cộng sản.)

Hạ nghị viện bên Pháp có xin phái Ban điều tra qua Đông dương xem xét tình hình, nhưng chưa biết được không. Ở Nam, Bắc và Trung kỳ ta, có xin phép hội hiệp để trưng cầu dân ý đặng thảo từ yêu cầu, chớ đưa lên cho Ban điều tra; song Chánh phủ không cho hội họp, giao về Dân viện thảo bản yêu cầu. Không biết họ yêu cầu có chánh đáng không? Chính quan Tỉnh đây cũng không hiểu. Vậy nhơn dân ai muốn nguyện vọng gì, cứ đưa quan sở tại sở gởi cho, nhưng đừng có xin giảm thuế (!), nếu như giảm thuế thì lấy chi làm cầu, công, trả lương cho quan?

2) Hiểu về 5 ngày tự tích: Một ngày lấy nộp học phí, một ngày trừ cho bách phần gia bát, một ngày để làm Tỉnh lộ, còn 2 ngày giao cho làng làm gì thì làm, không ai được bắt làm chỗ khác nữa.

3 Hiểu về liên đoàn tơ lụa, ngài nói: Mấy nhà có nghề dệt hàng lụa, phải đem cầm hay bán đi, đặng mua cái khác về làm, thế là bị tiền tới, bị lỗ. Nay quan Đốc Nông phố Ngân hàng đứng ra cho tiền cho dệt hàng lụa, đem giao cho Liên đoàn có 100$, hạ đưa trước cho 20$, còn 80$ họ bán được sẽ đưa. Liên đoàn nầy có 2 ý nghĩa: 1) là để có chỗ giúp vốn; 2) là có tinh đoàn thể để giữ gìn nhân đồng dệt hàng giá trị!

Đông 11 giờ quan về. Dân có phản nàn hiện đương thế vì tiền trích lọc công bao lại những nhiều mà chưa nghe hiểu về khoản đó.

Trực ngôn

Xin mở thêm lớp học

Làng Cẩm y, huyện Tiên phước, có trường học tiểu hương (trường đã lớp ngói và bàn ghế đã đàng), học trò đến 60, 70, nhưng chỉ có 2 lớp (4 và 5). Tháng 2 năm nay làng có đưa xin mở thêm lớp ba, quan chưa cho, hễ thấy có thông tư của bộ Quốc dân Giáo dục cho các trường tiểu hương mở thêm lớp, hễ thêm thầy. Tháng 8 năm nay làng có làm đơn xin quan huyện hẳn, nhưng thấy thầy trả lời (có đăng Tiếng-Dân số 978). Ngày 18-10 36 làng lại có đưa đến nhà Học chánh Faife xin hễ thầy dạy lớp ba, mà làng chịu nạp học cấp lương cho giáo sư, quan Đốc học chấp đơn.

Rất mong được mở lớp cốm đặng học trẻ có chỗ học.

Hiếu học

Vì sao chưa xử?

Làng Chiêu đô, phủ Tam kỳ là một làng đất rộng dân đông, có công hồi học một 2.600$, lúa 18.000 lăng. Năm 1933, hương hồi Phan Bình đắc cử lý trưởng, lăng giữ tư thư Võ Chí lão thay, nhưng vì sổ sách ít mà Võ Chí không chịu ký nhận. Từ ấy đến nay Phan Bình hiếm hoán chức hương hồi, giữ tiền học sổ sách, mà không chịu tính. Nay lý Bình cùng với thầ chỉ Mại, đại hào mưu vân vân..., đặt Trần-Mại làm hương hồi, Trần Mại là người đốt nhà lại là tay mai của chúng, dân không phục tình, đã đâm đơn kiện lý trưởng tại phủ ngày 15 tháng ta (tức 30 Septembre 1936), đã hơn tháng nay mà chưa thấy quan xử đoán lẽ nào. Mỗi lần dân hỏi, thì quan nói đã sức chánh tổng xét đợi (phúc hồi sổ xét).

Một công hồi lớn gây dựng đã hơn mười năm, trước kia hằng năm đến mùa thuế, người số học lệ nay 0$60 của làng cấp chỉ mất sạch tính thay theo số lợi tức nhiều ít, dân cũng lại được vay mượn để làm thuế, nhân dân được thơ; vài ba năm lại dấy lợi chẳng thấy mà vốn hao không. Mong quan trên xét xử cho.

S. C.

Cái luật «cấm hạn» mới đặt sao?

QUẢNG-NGÃI — Tên Nguyễn-Đăng ở làng Long thành, huyện Bình phú, có một sở ruộng của ông bà để lại, năm Thành thái có đem cho thị Thắng 23 khoảnh, sau đến Khải định thứ 2 có tăng cho 11 khoảnh thì y cố cho tên Phùng Đạo. Năm

(Xem qua trang 3 cột 3)

MỘT TỜ BÁO TÀU Ở CHỢ LỚN BỊ ĐÌNH BẢN

Chính phủ ra lệnh buộc tờ «Hoa kiều nhật báo», do Hoa-kiều xuất bản bằng Hán văn ở Chợ-lớn (Nam kỳ) phải đình bản 1 tháng kể từ 6 Novembre đến 5 Décembre 1936.

CUỘC XỔ SỐ ĐÔNG-PHÁP

PHÁT-HÀNH LẦN THỨ HAI

Kỳ thứ ba nầy sẽ xổ tại SAIGON

Ngày 19 tháng Chạp tây năm 1936

Kỳ nầy cũng vẫn phát hành có 200.000 vé!

VÉ BÁN GẦN HẾT RỒI, MUA MAU MAU ĐI ĐỪNG CHỜ NỮA!

Kỳ nầy cũng vẫn có:

1 số trúng	4.000$
8 số trúng	1.000
80 số trúng	100
400 số trúng	50
4.000 số trúng	10

Bất cứ kỳ nào, dầu trúng hay không, nhớ cất vé cẩn thận, đợi tới ngày 20 tháng Giêng tây năm 1937, mà dự cuộc xổ số chung, xổ tại Huế liền sau khi xổ kỳ thứ tư rồi, có BA LÔ LỚN:

100.000$ — 40.000$ — 20.000$

NÊN ĐỂ Ý! Vé hai kỳ trước bán hết mau quá! Nên mấy ngày nay đã bắt đầu bán vé kỳ thứ ba rồi! Ở các thành-thị, bán đến 18 tháng Chạp tây thì thôi, còn các chỗ khác bán đến 17 tháng Chạp tây là cùng.

CÙNG 1$ MỘT VÉ MÀ LẠI ĐƯỢC HAI DIP MAY!

SOCOA

145, Rue Paul Bert — HUE

Máy vô-tuyến-điện PHILIPS RADIO
Máy hát, đĩa hát đủ các hiệu.
Rượu mùi, rượu vang nguyên chất, rất ngon.
Máy đánh chữ HERMÈS đánh được cả chữ Quốc-ngữ và chữ Tây. Giá từ: 78$ — 180$

Đại-lý hãng

GÔ-ĐA

(GRANDS MAGASINS RÉUNIS)

HANOI

Bán theo giá ở Hanoi. Không tính thêm tiền cước.

MỚI VỀ: Đồ trang sức, nước hoa, dầu thơm, phấn, sáp...
Son quánh rất rẻ: 1 bộ son 3 cái giá chỉ có 1$30.

https://tieulun.hopto.org

Sữa
NESTLÉ
HIỆU CON CHIM

Sức Khoẻ Của Trẻ Con
Nhiều Chất Bổ

Bao thầu cho Chính-phủ Pháp

Độc quyền bán cho các nhà thương, các nhà hộ-sinh các nhà thương binh và các trường học Lyecées ở Khắp Đông-Dương

việc thế giới

PHÁP

Sau khi Đức hủy bỏ một khoản nữa trong Hòa ước Versailles

Paris, 16 11 — Tổng trưởng Ngoại giao Yvon Delbos ở Périgueux về Paris ở Périgueux ông cả tỉnh một hội đồng xét cuộc quốc tế thương thuyết về vụ Đức hủy khoản định sự giao thiệp trên các sông Đức trong hòa ước Versailles. Nội dung bức thư phản đối chung chưa định thế nào.

Pháp cũng tuyên bố không theo hiệp định về Rhénanie (modus vivendi rhénan) nữa, để cho khỏi bị bó tay trước cách hành động của Đức.

Hội nghị đảng quốc gia cộng hòa

Pont-Audemer, 15-11 — Hội nghị đảng quốc gia cộng hòa đã nhóm do ông Lémery, thượng nghị viên Martinique chủ tọa. Ông này tuyên bố : «Chúng ta phải làm sao cho thoát khỏi chế độ độc tài dân tiền còn lần lát nhưngsau sẽ bạo hoành vô chừng. Đó là Karl Marx, đảng viên xã hội và cộng sản mỗi ngày mà đông trong đất nước Pháp. Sự tranh hơn thua giữa các cá nhân và giữa các chủ nghĩa phải để ra sau, mối hạnh phúc quốc dân phải đặt lên đầu».

Nói về Ngoại giao ông Lémery phản đối việc ký hiệp định quân sự với Nga và các cuộc vận động của đảng cộng sản, ông nói : «...đảng này cố sức đưa chúng ta vào cuộc đại chiến bằng cách can thiệp vào việc Tây ban nha».

Kể ông kể các khoản trọng yếu trong chương trình đảng quốc gia cộng hòa : cải cách chế độ bầu cử, cải cách việc cai trị bằng cách phân quyền...

Một bài diễn văn của ông Franklin Bouillon

Versailles, 15 11 — Có trên 5 000 người ủy viên cuộc hội hiệp chống với cách mạng và chiến tranh, trong số nhiều nghị viên.

Ông Franklin Bouillon có đọc tại hội hội họp ấy một bài diễn văn nói : «Nước Pháp sắp chết, vì trong 20 năm nay người ta chỉ cho nó ăn toàn là những sự lão xược. Trong 20 năm nay, các anh em giữ được cuộc hòa bình là vì Đức không có quân đội. Ngày nay quân đội Đức đã nắm hạ quân đội của Pháp ta đây. 20 năm nay Đức không có không quân, nhưng ngày nay không quân Đức đã mạnh lắm rồi. Tính hình nghiêm trọng xấp mười năm 1914. Thợ thuyền vẫn nghe theo những lời lẽ xược, lao động còn tin những lời hứa của Mặt trận Bình dân, thì không mong gì cải tình hình được. Nhưng còn hạng nông dân. Nông dân không chịu để chiếm của trại, ấy là một cái gương tốt. Nông dân là một đại đa số. Hãy tổ chức nông dân và lấy nông dân làm cần cứu».

Nội vụ Tổng trưởng Salengro tự tử

Lille, 15-11 — Ông Salengro, Nội vụ Tổng trưởng, đã tự tử. Ông có để lại hai bức thư : một bức cho Thủ tướng Léon Blum và một bức cho anh ông là Henri Salengro.

Bức thư cho Thủ tướng Blum đại ý như sau này :

(Xem tiếp qua trang 4 cột 3)

VIỆC TRONG NƯỚC

(Tiếp theo trang 2)

Duy tân thọ 8, đến năm Khải định 7 có làm giấy tăng thêm 12$, còn thì Thăng cũng chuyển cố cho tên Phăng-Đọc năm Duy-tân thọ 8 đến năm Bảo-đại thứ 3 có làm giấy tăng 50$, hiện quan huyện đã thấy khai.

Ngày 23-8 ta, tên Đăng và tên Sinh (tên chánh nội thị Thăng), đến nhà Phăng-Đọc xin coi giấy thọ thì y không cho coi khế. Ngày 29 8 ta, Đăng và Sinh làm đơn tên lại huyện Bảo phố.

Sau 4 ngày, tên Đăng và Sinh ra hầu quan hỏi thầy nhà khế tờ ruộng ấy ra sao, thì thầy nói chiếm giấy; có thì đi bạo chở thông hồ những giấy tăng sau. Cả lượt đến bạ ấy, tự ý thầy nhà định ra sao? Rồ chuyện

Hội trợ tăng

BÌNH-ĐỊNH. — Ở miền Trung quan, mấy ông tăng có lập hội Trợ tăng, ai vào hội nấy mỗi người phải góp chiếu 1$ để mua sắm cho quan tài, cờ phướng, trống chiêng để auộc trong việc đám ma. Hễ mỗi khi trong làng có người chết thì lại mỗi người cũng phải góp một số tiền có chừng (tùy theo chương trình của mỗi hội), để lo cuộc chôn cất — những người trong hội. — Ban đầu chỉ một đôi làng, sau đến dần lan ra gần khắp một vùng Tam-quan.

Nghe cái tên «trợ tăng» ai cũng khen là lòng vị nghĩa, nhưng ở trong có hội «lách» ra việc rượu thịt mà dư luận bất mãn, như: Cách đây chẳng lâu, mọi thầy nhà Chiếu ở làng Châu đã chết, chưa việc hội thân được bao nhiêu sự tự tiện tân sổ chi tiêu không, còn bao nhiêu đưa cho tang gia. Thầy ấy biết được, nên thầy đã ra hội.

Vừa rồi thầy Tú Nguyễn ở làng Lộc an chết, làng ấy cũng như làng Châu-đê, thân được trót tam chục quan tiền, chỉ đưa cho tang gia ba bốn chục chỉ đó mà một đêm nọ, giữa lúc có những giọng thiết tha ai oán của mẹ khóc con, vợ khóc chồng, con khóc cha nơi gia đình bất hạnh kia, người ta lại nghe nơi nhà của chú Ba-Nâng gần đấy những tiếng hi hả vui cười của mấy bác rượu! Nói phải, mấy hội trợ tăng cũng có hội tốt không phải toàn như thế, nhưng hội làm sai nghĩa «trợ tăng» như trên thật đáng trách Rồ chuyện

Kẻ trộm lộng quá!

PHÚ-YÊN. — Trong hạt Tuy hòa, gần đây có nhiều đảng ăn trộm; một bọn chuyên nghề ăn trộm ngựa và bò, một bọn chuyên nghề vào nhà lấy đồ, nên dân miền đó chiều người bị tuy. Xin bà mộ việc dưới nầy thì thấy rõ tình hình:

Tên Lý người làng Hòa nhơn, hồi ba tháng ăn trộm nhà ông Trần-Bình cùng ở một làng. Lý bị bắt lại đã có đã hằng 6 tháng trói lại nằng ngày giải tới phủ, hiện còn giam. Vợ tên Lý đưa những đồ rồi bỏ về đi xin tiền khắp trong làng người một vài cắc, ai cũng phải cho. Ông Dự Phăng không cho, vợ tên Lý nằm lo và nói có thể để ăn trộm cho nhà nầy.... lăng tới xử, bảo vợ ông Dự Phăng cho nó 1$30 mới chịu dậy về.

Ai cũng sợ thù, rồi ăn trộm hay khai vu nên chẳng cũng không kiêng nể. Nhà chức trách trừng thị thế nào cho đời mối hại ấy. Dân

Xin nhà chức trách trừ nạn sốt rét cho PHAN-THIẾT. — Mấy tân nhân dân ở hạt Phan-thiết không có sốt thế bịnh rét, nay đến phường Đức-thắng, chớt là nơi nhà ở theo mé biển (Quai de Belleue) thường bị bịnh ấy. Trong một tháng nay, chết mỗi ngày có 5, 7 người, vì người đau cũng còn nhiều, nhà nào cũng có.

Theo người ta nói, chẳng phải vì lại cơ trời mà sanh ra, lại cái ao nước trước đình Vạn, đầy những đồ tanh hôi ở đây, không ai để ý đến, càng ngày càng thêm dơ, xác rác cũng đem vứt đó đó, vì vậy mà sanh muỗi ngàn tức muỗi rồi gây ra một chứng bịnh bất ngờ, làm hại dân làng. Hương chức phường Đức thắng đã làm tờ trình lên quan Bang, nhờ bẩm tính.

Mong quan trên :

1) Lấp cái ao, hoặc để thuốc trừ vi khuẩn.

2) Cho đem thuốc xuống tại công sở phường Đức-Thắng chích ngừa bịnh ấy, không thì dân Phan-thiết sẽ bị cạn thư sinh em ở Phanri năm nọ; cũng vì cái ao ở Hà-Bích mà dân Phanri bị bịnh sốt trong vài ngày rồi chết vô số, sau quan sứ hay xét rõ nguyên nhân mới trừ cái hại ấy cho dân.

Dân làng Đ. T.

THƯ-TÍN

Cùng ông C. D. Hà-trung Thừa-thiên

Được bài ông nói tên nọ ở làng Phú-Lập hay nằm vạ để kiếm tiền, mà không nói rõ vì cớ gì, nên không đăng được. Nếu vô cớ mà y đến nhà người ta nằm vạ để cách nhiều, thì các ông cứ kêu với quan trên xin trừng trị. T. D

Gần đây, hàng trăm lá thơ của các ông Thom, Phán, Giáo, Đội, Cai... gửi ra khen ngợi các phương thuốc Giang-mai (Tim la) Lậu mới, Lậu kinh niên, Di mộng tinh *của Bản-dương đều nói rằng «...nếu tôi bắt được thuốc của Quy-dương thì bịnh tôi khỏi hẳn đã lâu rồi và đăng thuốc của Quy dương, quả nhiên nọc bịnh man tiêu diệt hết, các chất hư nếu đọng ở trong khi huyết chẳng tiêu tán sạch, rồi thân nhẹ được cường tráng, tinh thần khoan khoái, chẳng bao lâu đã có con cái, mà con cái sinh ra vẫn được bao mập khỏe mạnh, thực là thần dược chuyên trị bịnh phong tình rất thần diệu rất linh nghiệm...»* Vậy các Ngài rất mắc bịnh Lậu, bịnh Giang-mai, bịnh Di-mộng-tinh, Bại-thận *thì nên gửi ngay thơ ra Nhà Thuốc* Đại-Bảo-Đường, 22, rue des Médicaments à Hanoi *mà mua thuốc uống cho mau khỏi dứt nọc tiệt căn đi để khỏi ốm đau đề chăng, đi hại dứt đời, mất tốt tiền thuốc vô ích thay lòng vườn ươm... Thuốc gửi theo lối giao ngân đánh bưu cũng được. Muốn hỏi gì, Bản-đường cũng trả lời ngay. Xin lấy trích 3 lá thơ khen ngợi trăm trăm ngàn bao khác.*

1) Người bị con tôi mắc bịnh lậu kinh niên đã 4 năm, đăng thuốc khắp mọi nơi, tốn tiền đã đôi ba trăm mà vô hiệu, nay đăng thuốc của Quy-dương thì khỏi hẳn đã lâu rồi. Thuốc lậu kinh niên của Quy dương quả là thần diệu lắm. M. Phạm-Cần secrétaire à Thanh-Hóa.

2) Tôi mắc bịnh Giang-mai (Tim-la) đã 6 năm, nay phát ra nhiều chứng đau đớn trong người, chân tay bỗ lơi thối tha như phong hủi, đăng thuốc đã nhiều mà bịnh mắc ngày một ngày bịnh, nay đăng thuốc của Quy-dương, mới hết có 1 hộp 12$00 thuốc, mà 7 chai Tiên-Tửu 70$00 mà đã khỏi dứt của và mạnh khỏe bao mập. M. Nguyễn-Kim-Hữu chủ hiệu Nhân-Hiệu ở Quảng-Ngãi. . . .

BỊNH HO

Bịnh ho là bịnh gấp người nhiều, làm tiền lắm đã không điều trị thành chứng ho lao. Người có bịnh không lựa thuốc hay mà dùng, thì ngày kiếm sao ngoài bịnh thêm. Ông!

Thuốc ho BẮC-BỬU
Hiệu Nhơn-Hòa-Đường

Ho hen ra máu, ai dùng cũng khen là một thứ thuốc hết sức hay. — Vị bịnh ho thân hiệu vô cùng, dùng vào trong 10 phút đồng hồ thấy bớt đàm nhiều ngăn cổ, trong mình cũng nhẹ nhàng, nội ngày hết ho. Hiện thuốc này có bán chính tại Tòa vị khắp cả Đông-Pháp, có hơn 600 nhà Đại lý bán. Cho chứng bịnh, như là ho phong, ho gió, ho cảm, ho nóng, đàm bà ho máu, ho đàm nhiều, ho đêm nằm khó ngủ, dùng đến thuốc này thì quả người sẽ khen tặng vô cùng, vì một vỏ 10$ thì nó mà đúng với sự thật. Có gửi bán khắp nơi. Giá mỗi gói 0$10. Cho nhà buôn vô bán, mua số lớn nhiều, do:

Nhà thuốc NHÂN-HẢI
Hiệu Pont-Blanchy — TÂN-ĐỊNH

HANOI : do nơi Nguyễn-văn-Ngọc 11 rue des Cantons
HUẾ : Viễn-Đệ, 16 quai de la Susse và nơi Đại-lý của Khanyah-Diệp của có bán thuốc ho nầy.

TRỪ TUYỆT BỊNH SIÊNG
THUỐC
SIÊNG
Hiệu Nhơn-Hòa-Đường

Ai dùng thuốc nầy không hết bịnh, cho một thứ thường mười, vì đã làm giấy đem đưa cho mỗi vị dùng thuốc.

(Hay có sang) giá 0$50

Bịnh siêng năng thuốc nầy vào thì hết liền (Ng that)

Qui vị mắc phải chứng bịnh siêng, dầu đau lâu, dầu nặng thế nào, dùng đến thuốc nầy trừ tuyệt bịnh, hiệu nghiệm như thần.

Chứng siêng năng là bởi đàm tanh đồng trong tỉ phổi, phổi không thông, hơi thở khó khăn. Đàm hoạt càng nhiều, bịnh tỉ phổi, thì hơi thở càng khó khăn một nhọc, người bịnh bèo rốc thêm chịu vô cùng. Người yếu nên gấp lo đàm nhiều phải bị nghẹt, thở không kịp phải ngồi dậy.

Vậy hãi chăng, bởi vì đau lâu hoặc mới phải dầu nặng nhẹ thế nào, dùng đến thuốc nầy hiệu nghiệm như thần, uống vào đàm hạ, nhẹ nhàng tiêu thất. Khắp nơi có bán nơi chủ đại lý Khánh Mai. Mua sỉ do nơi nhà thuốc Khánh Mai 20 Pont Blanchy Saïgon postale n° 65 Saïgon

Giá mỗi vỏ 0$50

HUẾ : Viễn Đệ 11 quai de la Susse, và các chủ đại lý đều Khanyah Diệp có bán thuốc cũng tốt.

Dia hát
Phước-Cương mới
XUẤT-BẢN TRONG THÁNG
JUIN 1936
Dĩa có Kim Phi giá chỉ có 2$00

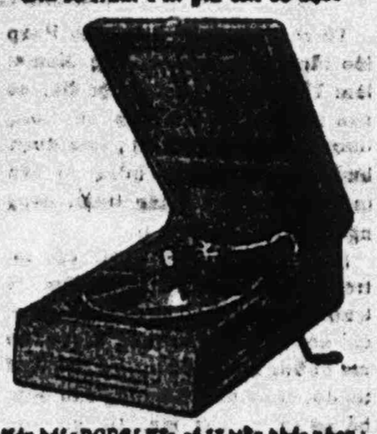

Máy hát «DOUBLUX» có 12 kiểu khác nhau !
Modèle 102, bán rao hàng. . . . . 12$00
702, hát 1 mặt rưỡi đĩa. 15.00
953, hát được 2 mặt đĩa. 18.00
503, hát 3 mặt đĩa có máy ngừng. . . 20.00
1006, có máy ngừng, hát 3 mặt đĩa, kiểu thật đẹp. . . . 24.00
Đĩa có Huế, Ả-đào, chèo cải-lương 2.00
— hát Quảng-đông, đĩa Triều-châu 1.50
— hát Tây, đĩa đàn khiêu-vũ 1.50
— Cựu Tân, đĩa khiêu-vũ 1.50
— đờn hát điệu khiêu-vũ Nhật-bản 1.50
— đờn ngũ-âm, đĩa hát Lào 1.50

Qui ngài mua hàng gởi lãnh-hóa giao-ngân khỏi chịu cước phí. Có mục-lục mấy số đĩa hát 1936.

LÊ - VĂN - TÀI
Agent exclusif des Disques et Phonos
82, Rue Georges Guynemer
SAIGON

Muốn cho trẻ con đầng ngủ nghỉnh, hãy mua sữa ngọt có đường hiệu « MẸ BỒNG CON » (Bébé Hollandais) mà dùng.

Chất sữa thương hạng, làm riêng cho trẻ con và sữ nóng.

Sữa « MẸ BỒNG CON » (Bébé Hollandais) thế cho sữa hiệu « LE COSSE » — giá trị sữa vẫn không đổi, nhưng thay cái nhãn mà thôi

ĐẠI LÝ :
ÉTABLISSEMENTS MORIN FRÈRES
CHUÈ - TOURANE - QUINHON

Mất con

Tôi tên là Trần-Mưu, làng Thuận-Ninh, tổng Thuận-truyền, huyện Bình-khê, tỉnh Bình-định, (par poste Phú-Phong) có đứa con tên Trần-văn-Lý, tên tục là Trần-Ết, 15 tuổi, người gầy ốm, mặt xương, nước da trắng, mắt một mí, họa tại trường Phú-phong, huyện Bình-khê.

Ngày tháng ba ta năm nay (1936) đương học, tự nhiên bỏ đi đâu không biết. Tôi ra công tìm kiếm đã nhiều mà không thấy, tính cho con ruột thịt rất lấy làm thương nhớ buồn rầu. Vậy tôi dăng lên báo mấy hàng nầy, xin bà con cô bác, ai biết nó ở đâu, hoặc gặp nó nơi nào ; làm ơn mách giúp chỉ đâm cho tôi; tôi sẽ đến tận nơi đem nó về, và ơn to ấy tôi xin hậu đáp May kính,

TRẦN - MƯU

BÁ = TƯỚC MÔNG = THẾ = TÔN

(LE COMTE DE MONTE-CRISTO)

PHÁP - QUỐC LỊCH SỬ TIỂU - THUYẾT

Tác - giả : Alexandre Dumas — Số 110 — *Dịch - giả :* Nam-Sơn

An-be dăng hai cánh tay, chà hai mi mắt, mở mắt ra nhìn và nói :

— A ! A ! Ông ! đáng lẽ ông để tôi ngủ chút nữa kia, tôi đương nằm mộng thấy tôi khiêu vũ với bà bá tước G... tại nhà Tọt-lô-nia, thú quá mà !

Chàng ben rút đồng hồ ra xem rồi tiếp luôn :

— Mới một giờ rưỡi thôi ! ông thức tôi dậy làm gì sớm thế ?

— Để tin cho quan lớn biết rằng quan lớn được tự do.

An-be trả lời lại cách rất điềm tĩnh :

— Ông nên nhớ câu của Nê-phá-luân : «Chỉ khi nào có hung tin mới được thức ta dậy» ; nếu ông để tôi khiêu vũ với bà bá tước G... cho đến xong bản đờn thì tôi mang ơn ông suốt đời. Á mà người ta đã đem tiền chuộc tôi rồi phải không?

— Thưa không.

— Vậy thì sao tôi lại được tự do ?

— Có người, với người ấy tôi không thể từ chối bất kỳ việc gì, đến đôi quan lớn lại.

— Người nào mà dễ thương vậy?

An-be nhìn chung quanh chàng và thấy Phờ-ráng, bèn hỏi :

— Bạn Phờ-ráng ! bạn đối với tôi tế tế đến thế sao ?

Phờ-ráng trả lời :

— Không phải tôi đâu, mà là bạn hàng xóm của chúng ta, bá tước Mông-thế-tôn đấy.

An-be nói với bá tước một cách rất vui vẻ :

— Thưa bá tước, ngài là một người qui vô giá ; tôi rất mong rằng ngài sẽ xem tôi như một người mang ơn ngài đời đời kiếp kiếp, trước là vì việc chiếc xe, rồi đến việc nầy đây.

Nói đoạn chàng dơ tay cho bá-tước, bá-tước đứng lưỡng lự một hồi rồi mới bắt tay chàng.

Vam-ba đứng nhìn cảnh tượng ấy mà lấy làm lạ vô cùng ; còn Phờ-ráng thì có vẻ đắc ý vì thấy trước mặt một tên tướng cướp An-be vẫn giữ được danh thể nước mình.

Chàng bèn nói với bạn :

— An-be, chúng ta còn có thể đến dự buổi khiêu vũ tại nhà Tọt-lô-nia được, bạn sẽ khiêu vũ lại với bà bá tước, như thế chắc bạn không còn hờn gì anh Vam-ba đây, và anh nầy cũng tử tế...

An-be trả lời :

— Bạn nói nhải, đến hai giờ thì chúng ta đã có mặt tại nhà Tọt-lô-nia rồi chờ gì.

Chàng lại nói với Vam-ba :

— Còn phải điều kiện gì nữa mới được chào ông ?

Vam-ba trả lời :

— Không còn điều kiện gì nữa hết ; quan lớn đã tự do như không khí.

— Như thế thì ra... ra các ngài hè.

An-be đi trước, Phờ-ráng và bá tước theo sau, xuống thang, đi ngang qua cái phòng vuông kia ; bao nhiêu lu la đều đứng và cất nón.

Vam ba nói với Bép-bi-nô :

— Ngọn đuốc khi hồi ở đâu? đưa đây cho ta.

Bá tước hỏi :

— Anh làm gì vậy ?

— Tôi xin đưa bá tước ra.

Thế rồi Vam-ba cầm ngọn đuốc đi trước, không phải như người đầy tớ mà như một vị vua đi trước các đại sứ.

Đến cửa, Vam-ba cái đầu nói với bá tước :

— Bây giờ tôi xin lỗi bá tước một lần nữa, và tôi rất mong rằng bá tước sẽ quên hẳn việc mới xảy ra.

Bá tước trả lời :

— Không, không, vả chăng anh đã chữa sự lầm lỗi ấy một cách mà cho ai cũng phải nhận là lịch sự.

Vam-ba lại xây qua nói với An-be và Phờ-ráng :

— Có lẽ qui quan không đẩy gì đến việc hôm nay ; nhưng sau nầy, chúng tôi mong được tiếp qui quan.

Phờ-ráng và An-be đở mũ chào Bá tước bước ra cửa trước, đến An-be, Phờ-ráng đứng lại sau.

Vam-ba vừa cười vừa hỏi :

— Quan lớn có điều gì muốn hỏi chúng tôi thì phải ?

— Phải, tôi muốn biết quyển sách mà ông đọc khi chúng tôi mới vào là quyển gì ?

— «*Mấy lời phê bình của Xê-da*», là quyển sách tôi thích nhứt.

An-be ở ngoài gọi Phờ-ráng :

— Bạn không về sao ?

Phờ-ráng bước ra ngoài cửa.

Đi ra ngoài đồng bằng được vài bước, An-be thình lình lui lại nói với Vam-ba :

— Xin lỗi ông, ông cho phép...

— Chàng cầm điếu thuốc châm vào đuốc của Vam-ba.

Rồi chàng bước tới nói với bá tước :

— Thưa bá tước, bây giờ ta phải đi cho mau, tôi muốn được dự buổi khiêu vũ ở nhà công tước Bờ-rát-xia-nô.

Ba người lên xe. Bá tước nói gì với A-ly bằng tiếng A-rạp rồi xe chạy.

Khi hai chàng thanh niên bước vào phòng khiêu vũ là vừa đúng hai giờ sáng. Vì hai chàng vào một lần nên bao nhiêu điều tò ngại cho An-be tự nhiên tiêu tán hết.

Tử tước An-be bước lại gần bà bá tước mà nói :

— Hôm qua bà có hứa cùng tôi khiêu vũ, tôi đến có hơi trễ, nhưng bạn của tôi đây sẽ chứng cho rằng đó không phải là lỗi tại tôi.

Liền đó tiếng đờn nổi lên, An-be ôm choàng bá bá tước mà khiêu vũ.

Trong lúc đó Phờ-ráng đứng nghỉ ngợi về chỗ bá tước Mông-thế-tôn lưỡng lự trước khi đưa tay ra bắt tay An-be.

XVII

Chỗ hẹn gặp nhau

Ngày hôm sau, ngủ dậy, trước hết là An-be rủ Phờ-ráng sang thăm bá tước. Chàng đã cảm ơn bá tước trong đêm rồi, nhưng chàng biết đối với một cái ân như vậy, nói cảm ơn hai lần cũng chưa là nhiều.

Phờ-ráng không từ chối.

Hai chàng được đưa vào phòng khách của bá tước. Năm phút sau bá tước mới ra mắt.

Vừa thấy bá tước, An-be đứng dậy bước tới nói :

— Xin chào bá tước, và xin phép bá tước mà lặp lại lời tôi đã nói với bá tước trong đêm : tôi không khi nào quên ân bá tước đã cứu sống tôi, hay là gần gần như thế.

Bá tước vừa cười vừa trả lời :

— Ngài nói có hơi quá đáng ; ngài chỉ mắt nợ tôi một số tiền nhỏ mọn chừng vài chục nghìn phật lăng trong ngân sách du lịch của ngài thế thôi, như thế thì có gì mà phải nói đi nói lại. Về phần tôi, tôi xin mừng cho ngài đó.

(Còn nữa)

THUỐC "ÔNG-TIÊN"

có công hiệu hay không? như

1 — PHÙNG THỊ TIÊN DƯỢC HOÀN

thuốc bổ lao (số 15)

Chuyên trị và bồi bổ các chứng sau đây:

a/ Lao thân lao lực, khí huyết suy kém ngũ tạng lục phủ hư nhược, bần thần mệt mỏi, ăn ngủ không ngon.

b/ Người già yếu khí huyết suy kém, tì vị hư nhược, tay chân nhức mỏi, công người đau dáy dưa lên ngày không mạnh, nguyên khí hư nhược, hoặc đau mới mạnh, khí huyết yếu, trái tim yếu, tì vị ăn không biết mùi, ngủ không thẳng giấc. Mấy bịnh trên đây dùng thuốc bổ-lao nầy hết sức phù hợp.

Giá hộp 1$20. Uống đặng 5 lần, hết sức công hiệu

2 — GIẢI PHONG SÁT ĐỘC HOÀN (số 14)

Uống lọc sạch máu dơ, giết vi trùng độc, trừ tuyệt bịnh phong ngứa, và các chứng bịnh ngoài da như: Ghẻ ngứa, ghẻ phong, u nhọt nổi mề đay bài biến, lang ben, lát đỏ, lát vôi, mụn bọc, mụn cám bay lá ở tay hể chơn, nơi mặt lưng, ngực, cổ, dưới hàn, hai bên hếp vế, có mụt nhỏ nhỏ nặng ra có nước đục và vàng hoặc khi không mà da thịt bỗ ngứa lê hay nổi mụt sẩn đỏ, nhứt là ở trên mặt và ngầm khó chịu. Trẻ nhỏ cũng vậy, lắm khi bị nổi mụt nơi mặt và da non, có giề gầy chảy nước đến đâu ăn lang đến đó, ngứa dầu, ghẻ chốc lở tới cùng mình, hay là người đàn bà sau khi sanh sản bất ngứa dầu, sanh ghẻ rụng tóc.

Các chứng bịnh ở trên đây đều do phong độc chất chứa trong máu dơ mà sinh ra, mua dùng thuốc GIẢI PHONG SÁT ĐỘC HOÀN nầy trị tận gốc, giết vi trùng độc, lọc sạch máu dơ trở nên tươi tốt tinh mạnh, trừ tuyệt các chứng bịnh phong ngứa, và các chứng bịnh lở lói ngoài da. Mỗi hộp 0$60 uống ba ngày.

3 — DƯỠNG TÌ HOÀN (số 18

(Trị đau bụng, đau bao tử và giúp thêm sức mạnh cho sự vận động tiêu hóa)

Những chứng đau bụng như: đau bụng vặt, đau bụng kinh niên, đau bụng máu, đau bụng bôn, đau bụng kiết, đau bụng phòng tích, đau bụng hơi, đau bụng gò có cục, đau bụng sôi lôi, v. v. là tại bao tử hư nhược hay là ăn đồ nóng sít độc địa, lao tử (dạ dày) là nơi chứa những vật ăn, không đủ sức vận động tiêu hóa, vật ăn ứ trong bao tử mà thành ra bôn uất nổi hơi, sinh ruột, đau bụng như trên đây. Người bịnh rất đau đớn khó chịu, ăn uống không biết mùi, lâu ngày thành sên lãi, hoặc mọc mụt ở trong bao tử, hoặc thối ruột lâu ngày chứng nào càng nguy hiểm chứng nấy, mua dùng thuốc DƯỠNG TÌ HOÀN nầy sự công hiệu thấy liền trước mắt. Chắc như vậy, chúng tôi dám làm cam đoan.

Mỗi hộp 0$40.

4 — HỒNG NHI TÁN (số 6)

Thuốc bột bổ trẻ em còn trong tháng đến 6 tuổi

Từ mới đẻ đến 6 tuổi, thường hay lâm bệnh bỏ ọe sữa, khóc đêm, bón nhiều hay là ỉa nước, ngủ đồ mồ hôi, trong mình hầm nóng ngủ không thẳng giấc hay là giực mình hoặc tì vị yếu, ăn uống không tiêu, no hơi sinh ruột, sanh ra cam tích, thực tích, nhũ tích, bụng lớn hơn gân xanh, nước da vàng coi mất trầm lơ, cũng có bạn trẻ, nông mê mang, mau cho dùng thuốc HỒNG NHI TÁN người sự bồi bổ xương cốt cho đứa nhỏ mau lớn lại trừ dặng những bịnh trên đây hết sức công hiệu.

Bằng cớ chứng chắc là trước khi cho dùng đem cân đứa nhỏ rồi dùng sau một tuần lễ cân lại sẽ thấy đứa nhỏ nở nang và nặng cân hơn trước thập bội. Chắc như vậy, chúng tôi dám cam đoan.

Mỗi hộp 0$80

NHÀ THUỐC

ÔNG - TIÊN

TỔNG-CUỘC Tél. 20 778

85 87 89 88 88-91 92 rue P. Blanchy prolongée Phú-nhuận -:- SAIGON

Có bán khắp nơi, đặng công chúng khen ngợi tin dùng

VIỆC THẾ-GIỚI

(Tiếp theo trang 1)

« Vợ bắt vừa chết chừng 15 tháng vì những bắt vừa sáu. Họ tôi không cầm được vì vu cáo. Đến tôi, tôi biết nếu phân đấu, nhưng cũng đã biết sẽ. Họ làm được tôi, thì họ phải chịu trách nhiệm về sai chết của tôi, vì tôi không phải là một người lính đầu ngũ, không phải là người đầu phản quốc...».

Ai cũng biết Salengro bị người ta vu là đào ngũ trong lúc đầu quân.

Thế mà vừa được tin lập tức đến Lille, sau khi ở nhà ông Salengro đi ra, bạn cũ tử tuyên bố khuyên người Lille bình tĩnh, đừng quấy mà cũng đừng phục thù, làm rối trật tự...

Người Pháp bị bắt ở Đức

Strasbourg, 18 11. — Năm người Pháp bị bắt ở Baden: hai người vì cố động cộng sản, hai người làm trái với luật tiền tệ, một người nữa có nói điều gì trái ý Hitler.

ĐỨC

Người Đức bị bắt ở Nga

Berlin, 16-11 — Báo D. N. B. công bố bức thư như sau này: «Theo tin chính thức của Chính phủ Xô viết gởi cho lại sứ Đức ở Mạc tư khoa, thì có tin người Đức bị bắt ở Nga: 9 người bị bắt ở Mạc tư khoa, 12 người ở Léningrad, 1 người ở Karkow, và 1 người ở Novorossiisk. Các tánh sự Đức hết sức vận động cho gặp mặt các người bị bắt ấy nhưng không được. Các quan chức Nga chỉ cho biết tên những người bị bắt và điển hình tội bị phạm mà thôi. Đây là một vụ trình thám và gây sự không bổ.

Người Đức cho tin ấy là không rõ ràng, vì sau khi bắt giam mấy người Đức ấy 11 ngày mà chưa thấy bày giải tại trụng ở cho điều xét. Đại sứ Đức phản đối riết. Bộ Ngoại giao Nga một mực bác thư phản đối của Đại sứ Đức.

Đức sắp tuyệt giao với Nga?

Berlin, 16-11 — Trong chính giới ở Berlin, người ta nói Đức sắp tuyệt giao với Nga. Người Nga không lấy tin ấy làm điều, vì trước đó, khi Hitler đọc diễn văn công kích Nga ở Nenemberg cũng đã có thứ tin đồn ấy một lần rồi, nhưng sau đó sự giao thiệp giữa Nga Đức không chút gì thay đổi.

TÂY BAN NHA

Madrid, 16-11 — Bộ Tham mưu Salamanque chính thức công bố rằng loạn quân đã vào kinh thành Madrid.

Chính phủ Madrid lại cải chính tin ấy, nói rằng loạn quân chưa vượt qua được Manzanarès và bị thiệt hại rất nhiều.

Avila, 16-11 — Quân Chính phủ ném bom vào sân máy bay Avila, phá hư bảy chiếc máy bay trinh thám của loạn quân. Hôm qua, trong toàn Tây ban nha, quân Chính phủ đã phá hư 30 chiếc máy bay của loạn quân.

Cuộc ném bom của loạn quân vào Madrid, chết hại rất nhiều.

Cadix, 16-11 — Theo Radio Cadix thì đại tướng Franco đã tuyên bố chiếm đường ở Madrid. Ở Escarlat quân Chính phủ toan đánh lại loạn quân nhưng loạn quân không lui mà lại còn tiến đến mấy cây số nữa.

HO SÒ MỦI, HO CÓ ĐỜM

Như bị trái cân nặng đè trên ngực!

Hỡi các người khổ sở về bịnh đau phổi, bịnh ho ra đờm, bịnh hen! Nhìn người này mà xem, chẳng khác gì các người soi gương vậy.

Chỉ có thuốc ngọt hiệu "Vosges Cazé" làm các người chóng bớt đau được thôi. Ai ai cũng bảo rằng chữa bịnh các người, dùng thuốc đó rất thần hiệu.

Ông Louis Moffre (15, rue du Chemin-de-Fer, à Gagny, S.-et-O.) trước bị bịnh đau phổi, bịnh ông ta mỗi phải trong khi đánh trận, có viết: « Từ lúc bắt đầu phát lạnh tôi ho cả ngày, nhọc cả người và như sắt ngực ra được. Tôi nghe như gió thổi trong phổi, cứ tưởng như gần bị chết ngạt, lúc khạc ra đờm xong mới được yên.

« Một người bạn khuyên tôi uống thuốc ngọt xứ Vosges, thật uống thuốc đó tốt quá, ngay lúc đầu tôi được bớt ngay. Bịnh ho người đi, tôi mới ngủ yên được. »

Vậy nếu các người mắc bịnh ho sò mũi, bịnh đau phổi kinh niên, bịnh hen, nhọc nhằn, trống như bị ngạt và trong ngực nghe như gió thổi, hay là bị ho ra đờm luôn luôn: Cứ uống thuốc ngọt hiệu « Vosges Cazé », thuốc đó làm cho các người lại đi lại vui vẻ được như mọi người vậy.

Sirop des Vosges Cazé

Bán tại các hiệu bào chế, hay tại hiệu: CAZÉ, Pharm. 68 bis, Avenue de Châtillon, Paris

INJECTION PEYRARD D'ALGER

Thuốc thục hiệu nầy chế ra đã lâu rồi và hiện-nghiệm hơn các thứ

ĐỀ TRỊ BỊNH DẠU-LẬU

mới bị hay là có đã lâu rồi

Trong 232 người A-Rập dùng thuốc nầy thì lành bịnh hết 231 người

(Y theo lời phúc của Dược-y ở Alger)

BÁN TẠI SỞ: SPÉCIALITÉS PEYRARD 54, Rue de Grenelle, PARIS

và cùng các nhà thuốc có danh

Trái lại, quân Chính phủ có tin rằng bị thiệt hại rất nhiều trong cuộc công kích Madrid bằng không quân.

Đức thừa nhận Chính phủ France

Rome, 18 11 — Có tin chính thức rằng chính phủ Ý đã thừa nhận Chính phủ France.

Berlin, 18 11 — Chính phủ Đức cũng đã thừa nhận Chính phủ France.

ĐÃ SINH RA HIỆP Ở ĐỜI

AI KHÔNG PHÒNG-TÍCH LÀ NGƯỜI VÔ DUYÊN

[illegible] người có tới 10 người bị bịnh PHÒNG-TÍCH, tôm bài bị bịnh mà không biết bịnh gì, có đọc bị dưới vầng mặt rồi!

Giam ăn, rượu mạ, gặt hoa tình dục hoặc đi mưa đi nắng đi dầm sương, nên thy bịnh, gọi là bịnh PHÒNG-TÍCH, không phải đau dạ-dày, không phải đau bụng bình-thường.

Khi thy bịnh: Thấy: đầy hơi, tức ngực, chóng mặt, không biết đói, ăn chậm tiêu, [illegible] tánh tình, khó ăn uống, [illegible] hơi hoặc ợ chua) khó tức bụng khó chịu, khó đau bụng, khó đau lưng, đau [illegible], người thường ngáp ngắn, biếng bỏ chán ăn, bị lâu năm sẽ [illegible] đau bụng dầy. Chỉ một viên là:

PHÒNG-TÍCH

THẦN-DƯỢC « CON CHIM »

[illegible] chữa hoặc khỏi tuyệt. Không bỏ công phí tiền gì, đến bao nhiêu cũng uống được.

Mỗi tiền một hộp uống giá: 0$.50

Mỗi tiền hai hộp uống giá: 0$.40

VŨ-ĐÌNH-TÂN

An-tế Kim-tiền 1936

178 bis, Lachtray -:- HAIPHONG

Đại-lý các tỉnh Trung-kỳ:

HUẾ: Vinh-Tường, 43, phố Gia-Long;
TOURANE: Nguyễn-Văn-Thọ số Quảng-Cu;
NHATRANG: Kim-Anh, Libraire;
PHANTHIẾT: Lê Hoan-Hương, Commerçant;
QUINHON: Đông-Lợi, Annam Khách-Đình;
QUANGNGÃI: Cái-Hoàng à Sông-Vệ;
SOCTRANG: Hồ-quốc-Hoành, Marché à Cotton;
VINH: Hồ-thị-Lan Nguyễn Bình-Hòa;
VIENTIANE: Mme Phan-thị-Lộc, rue Tajaurin;
THAKHEK: Đào-Tiến Mahon Khách-Khách-Sơn;
LUANGPRABANG: Trần-văn-Cảo, Entrepreneur;

Các tỉnh khắp Trung Nam Bắc có đại lý.

NHÂN-TẠO-HUYẾT | **CỐ-TINH BỔ-THẬN**

BỔ-HUYẾT--SÁT-TRÙNG | **THẬN-HƯ — DI-TINH**

Bổ-dưỡng thần-thể — Lọc sạch máu bẩn — Làm cho khí-huyết sung-túc — Công dụng đặc-biệt là cái được vi-trùng LẬU và GIANG-MAI, và các chứng cái, lở, ghẻ — Giá cay gầy rồ ít ăn, mình mẩy — Đàn bà có mang đang ốm-thai — Ở cữ đang chăng đã đa, mau trở lại tươi đẹp.

Mỗi chai 1$50 — Nửa tá 7$50

CHỦ TRỊ: Bình-tinh, mộng-tinh, hoạt-tinh — Khi xu phát: đau lưng, mỏi sai, mắt hoa, tai ù, đầu váng, cổ bạng rần, mệt khô — Giấc nằm ít ngủ, hay thao thức nghĩ ngợi liên miên, chiêm-bao mộng-mị vân vân.... Đã nặng nhẹ, đã dùng đến thuốc nầy là được khỏi hẳn.

Mỗi ve 1$00 — Nửa tá 5$00

Hai thứ thuốc nầy nổi tiếng khắp Đông-Pháp, người những bức thư minh-tạ đã đăng trước, nay xin dịch bản phân chất, đoạn quan năm ANTONINI ban khen thuốc NHÂN-TẠO-HUYẾT sau khi ngài đã thí-nghiệm và phân chất tại phòng LABORATOIRE de CHIMIE de L'INDOCHINE — HANOI như sau:

« . . . . Thuốc nầy lấy toàn tinh chất của mười một thứ cây qui, « trong đó có vị NHÂN-SÂM, chế theo phương-pháp bào-chế Thái-« tây, hợp dụng cho người Annam có thể bồi khí huyết, tăng sức « khỏe, làm cho hồng huyết cầu (globules rouge đỏ máu) tươi tốt « trong sạch, và sát trừ được vi trùng lậu, giang-mai ».

Trích dịch đoạn ngài chứng nhận thuốc CỐ-TINH BỔ-THẬN:

« . . . Thuốc nầy không có chất độc, tinh chế toàn nguyên liệu « rất qui như SÂM mật ong v. v... trị chứng đau thận di-tinh ».

NGỦ-TINH DƯỢC-PHÒNG

N° 114 — Hàng-Bông — HANOI

AU BON PASTEUR!!

Au Bon Pasteur là một thứ laine tốt nhất thế-giới, nhà Máy dệt An-Thành năm nay dùng toàn laine « Au Bon Pasteur » để làm áo pullover, lại mới chế ra kiểu pullover « Doctorat le Major » và kiểu pullover « Au Bon Pasteur » đến bán có 3$50 một cái, « Mondia » 3$20, « Doctorat » 2$90, « Fantasia » 2$80, « Solitar » 3$00; áo chemisette « Avia » 0$75, chemisette « Elégant » cai élastique 0$90, áo cao-su đen đi mưa kiểu Trenco-Lux » imperméable 4$50, kiểu « Trenco-Lux » croisé 6$00, kiểu « Trenco-Lux » paraverse 5$50.

Áo laine con nít có tay giải đủ màu rất đẹp, mới đẻ đến 6 tháng 0$90; 1-2 tuổi 1$20; 3-4 tuổi 1$40; 5-6 tuổi 1$60; 7-8 tuổi 1$80; 9-10 tuổi 2$00; 12-13 tuổi 2$30; 14-15 tuổi 2$90.

Các bà các cô qui phái mới dùng áo laine kiểu « Doctorat » mode 3$20, kiểu « Mordia » mode 3$10, hai thứ áo ấy có thể làm tăng vẻ xuân-sắc người lịch sự, nhất là các cô gái tân-thời.

AN-THÀNH

N° 41, Phố hàng Đào, N° 41

HANOI

CON MẮT NHÀ KHOA HỌC VỚI CHỊ EM XÓM BÌNH KHANG

Những việc bí mật từ xưa nay, những đều mới lạ trong thiên hạ, không bao giờ lọt dưới con mắt của nhà thông thái đem khoa học ra để tìm biết. Ấy là con mắt nhà khoa học, chớ con mắt tìm thương tình đời của tôi, tôi đã khổ vì nó mà phải làm lạc.

Ra đường thấy một người trong phái chị em ở xóm Bình-Khang cũng khoác bộ áo tân thời, trông cái hình hài tươi thắm, da mặt cũng trắng mịn, vì đã đổi phấn TOSIKO, rồi một cái liếc tình tứ đưa tâm hồn tôi vào trong cảnh mơ mộng, tôi sang sướng gặp được người yêu, tôi có ngờ đâu, sau khi gặp gỡ, tôi phải chịu các khoản phí như tiền phòng, tiền mua phấn TOSIKO và các khoản tiền khác,... lại khổ hơn nữa tôi phải tốn thêm tiền mua SƯU BỘC BÀ ÔNG HOÀN của nhà thuốc ÔNG TIÊN, vì sau mấy ngày gặp gỡ, tôi mắc phải bịnh phong tình rất trầm trọng, tôi tìm đến người yêu để hỏi thăm thì mình hồng đã bay bổng vào «Dispensaires» rồi, còn đâu tìm thấy.

Tôi nhờ SƯU BỘC BÀ ÔNG HOÀN đem lại cho tôi sự khỏe mạnh tránh được bịnh phong tình gớm ghê và được thêm một bài học trong tình trường, nên bấy giờ mỗi khi gặp chị em thì ngâm câu Kiều của Nguyễn-Du để giữ mình:

Sông sâu còn có người đò,
Lòng người sâu hãi biết đâu mà dò

HOÀNH-SƠN

NOTA.— PHỤ NỮ BÀNH VĂN HOÀN, hiệu ÔNG-TIÊN bổ cho hiệu nghiệm vô cùng [illegible] tháng, đàn ông không dùng đặng, bà đặt rồi cần trước đi trước lại đàng sau thì tuyệt ý nguy.

HOÀNG - VĂN - ÁP

Hễ mới mắc bịnh LẬU, hay TIM-LA, hay LẬU ĐÃ NHẬP CỐT, nghĩa là thỉnh thoảng trong thịt có buồn như kiến bò, hay sáng ngày có thì mủ hay nước đái có trắng như sợi chỉ, thì là bịnh đã nhập cốt, như thế thì phải kíp chữa ngay, nếu để lâu sau ra tâm bịnh rất nguy hiểm mà hại cả sinh đã, muốn mau khỏi thì uống thuốc HOÀNG-VĂN-ÁP, 47, Phố Ninh-Xá, BẮC-NINH là mau khỏi rất hết nọc, mà vẫn để như thường, chớ bản hiệu không cần bịa đặt nhiều lời hay vẽ hình dáo [illegible] cho ta cho người có bịnh, vậy ai có bịnh nên dùng thử thì mới biết thuốc của hiệu hay đã có tiếng xưa nay, thuốc LẬU 1$00, TIM-LA 2$00 1 lọ, khi mua gởi là tiền trước, cần gởi Tranh hiệu giao ngân, xin chớ bỏ qua, có dùng thì mới rõ.

BỘ BA!...

MUỐN: TỐT, LỢI, RẺ

XIN ĐỂ Ý MÀ DÙNG:

1) DẦU XÀNG (ESSENCE)
2) DẦU NHỚT (HUILE)
3) MỠ (GRAISSE)

Có dùng mới biết;

S H E L L

SHELLCOOL
SHELL A CYL
HUILE SHELL
GRAISSE SHELL

biết chắc dùng mãi.

Đâu đâu cũng sẵn có

SHELL

PHẢI LO ĐẾN TÍNH-MỆNH

Hạ thu giao tiết, chính là lúc người ta sinh bệnh sốt nóng cảm gió

THỔI NHIỆT TÁN ĐẠI - QUANG

là thứ thuốc để trừ các bệnh cảm mạo sương gió, sốt nóng, sốt rét, nhức đầu, trúng hàn, trúng thử, công hiệu hơn hết mọi thứ thuốc khác, cam đoan trong năm mười phút kiến công

ĐẠI = QUANG = DƯỢC = PHÒNG

TỔNG-CUỘC: 27, Boulevard TÔNG-ĐỐC-PHƯƠNG, CHỢ-LỚN — PHÂN-CUỘC: 29, PHỐ HÀNG NGANG HANOI

Imprimerie TIẾNG DÂN — HUẾ

Directeur-Gérant: HUỲNH THÚC KHÁNG